

System wczesnego wspomagania rozwoju dziecka w m. st. Warszawie

Sulejówek, 28 stycznia 2016 r.

System Wczesnego Wspomagania Rozwoju Dziecka w m. st. Warszawie

Uchwała Rady m. st. Warszawy z dnia 26 października 2006 r. w sprawie organizowania wczesnego wspomagania rozwoju dzieci w m. st. Warszawa.

W załączniku do uchwały - katalog jednostek oświatowych, w których mogą być organizowane zespoły wczesnego wspomagania oraz wykaz 18 dzielnicowych zakładów opieki zdrowotnej, traktowanych jako medyczna część systemu.

Wg ówczesnego rozporządzenia MEN (Dz. U. z 2005 r. Nr 68, poz. 587) zespół wczesnego wspomagania organizowała ta placówka/szkoła, która miała możliwość realizacji wskazań zawartych w opinii o potrzebie kształcenia specjalnego, czyli:

- zatrudnia specjalistów z przygotowaniem do pracy z małym dzieckiem,
- dysponuje środkami dydaktycznymi i sprzętem niezbędnymi do prowadzenia wczesnego wspomagania.

Wszystkie placówki/szkoły wymienione w uchwale miejskiej spełniały powyższe wymogi.

System Wczesnego Wspomagania Rozwoju Dziecka w m. st. Warszawie

Według ww. uchwały system wczesnego wspomagania tworzyło:

- 15 poradni psychologiczno- pedagogicznych,
- 5 przedszkoli specjalnych,
- 4 specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze,
- 4 zespoły szkół specjalnych.

Razem: 28 jednostek oświatowych.

Wyznaczono koordynatora systemu: Specjalistyczną Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną „TOP”.

Równolegle rozpoczęto prace nad stworzeniem Serwisu Pomoc Dziecku, uruchomionego w 2010 r.

www.pomocdziecku.um.warszawa.pl

System Wczesnego Wspomagania Rozwoju Dziecka w m. st. Warszawie

Pierwsze zespoły:

- ZSS nr 109 przy ul. Białobrzeszkiej 44,
- SOSW dla Dzieci Słabowidzących nr 7, ul. Koźmińska 7,
- PPP nr 10, ul. Grębałowska 14 (obecny adres: Wrzeciono 24).

System Wczesnego Wspomagania Rozwoju Dziecka w m. st. Warszawie

W roku szkolnym 2007/2008 Biuro Edukacji opracowało **formularz standardu** realizacji wczesnego wspomagania.

Na podstawie informacji zawartych w standardzie opracowano wykaz zespołów wczesnego wspomagania, z uwzględnieniem rodzaju niepełnosprawności dziecka. Wykaz został opublikowany na stronie Biura Edukacji.

System Wczesnego Wspomagania Rozwoju Dziecka w m. st. Warszawie

.....
pieczęć szkoły/placówki

STANDARD REALIZACJI WCZESNEGO WSPOMAGANIA ROZWOJU DZIECI W

DANE ADRESOWE

.....

ul.

.....Warszawa

tel./fax.....

email: www.....

koordynator prac w zespole wczesnego wspomagania:

PODSTAWA PRAWNA USŁUGI:

art. 71b pkt 2a ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2015 r. poz. 2156 oraz z 2016 r. poz. 35 i 64),

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 11 października 2013 r. w sprawie organizowania wczesnego wspomagania rozwoju dzieci (Dz. U. z 2013 r. Poz. 1257).

Uchwała Nr LXXXIV/2890/2006 Rady miasta stołecznego Warszawy z dn. 26.10.2006 r. w sprawie organizowania wczesnego wspomagania rozwoju dzieci w m.st. Warszawie.

CELE REALIZACJI WCZESNEGO WSPOMAGANIA ROZWOJU DZIECKA

.....
.....
.....

System Wczesnego Wspomagania Rozwoju Dziecka w m. st. Warszawie

ZADANIA REALIZOWANE PRZEZ ZESPÓŁ SPECJALISTÓW W RAMACH WCZESNEGO WSPOMAGANIA ROZWOJU DZIECKA

.....
.....
.....

ORGANIZACJA PRACY W ZAKRESIE WCZESNEGO WSPOMAGANIA ROZWOJU DZIECKA

1. Skład zespołu specjalistów wczesnego wspomagania rozwoju dziecka.

Zespół tworzą:

-
-
-
-

2. Dzieci objęte wczesnym wspomaganiem rozwoju.

Opieką obejmujemy dzieci z następującymi niepełnosprawnościami:

.....
.....

Dzieci przyjmujemy na podstawie opinii o potrzebie wczesnego wspomagania rozwoju dziecka.

System Wczesnego Wspomagania Rozwoju Dziecka w m. st. Warszawie

3. Zaplecze

Zajęcia w zakresie wczesnego wspomagania rozwoju odbywają się

.....
.....
.....

4. Przebieg zajęć

.....
.....
.....

FORMY ORAZ METODY PRACY Z DZIECKIEM I JEGO RODZINĄ W ZAKRESIE WCZESNEGO WSPOMAGANIA ROZWOJU DZIECKA

W terapii realizujemy elementy różnych programów oraz sięgamy do zróżnicowanych metod i form pracy. Najczęściej wykorzystywane to:

-
-
-
-

System Wczesnego Wspomagania Rozwoju Dziecka w m. st. Warszawie

ŹRÓDŁA INFORMACJI DLA RODZICÓW NA TEMAT WCZESNEGO WSPOMAGANIA ROZWOJU DZIECKA

Na terenie całego m. st. Warszawy:

.....
.....

Na terenie dzielnicy

.....
.....
.....

.....
(podpis dyrektora placówki/szkoły)

System Wczesnego Wspomagania Rozwoju Dziecka w m. st. Warszawie

W **2008 r.** wczesne wspomaganie rozwoju dziecka zostało włączone jako program do miejskiej polityki edukacyjnej opracowanej na lata 2008 – 2012 (uchwała Rady m.st. Warszawy nr XXVII/871/2008 z 3 kwietnia 2008 r.):

I strategiczny obszar działań: Edukacja i wspieranie rozwoju małego dziecka

Kierunek działań: Wspieranie małych dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi i problemami rodzinnymi oraz wspomaganie jego rodziny

Program strategiczny: Mali Warszawiacy

Program operacyjny: Warszawski system wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka

Wczesne wspomaganie znalazło też miejsce w dokumentach strategicznych m.st. Warszawy: Społecznej Strategii Warszawy na lata 2009-2020, Programie Rodzina na lata 2010-2020, Warszawskim Programie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2010-2020.

System Wczesnego Wspomagania Rozwoju Dziecka w m. st. Warszawie

**Program Rozwoju Edukacji w
Warszawie w latach
2013-2020**

**Uchwała
nr LXIII/1751/2013
Rady m. st. Warszawy
z dn. 29 sierpnia 2013 r.**

**Obszar: edukacja przedszkolna i szkolna
aspekt: edukacja osób o specjalnych
potrzebach edukacyjnych**

**Kierunek działań: stworzenie zintegrowanego
systemu wczesnego wspomagania rozwoju
dziecka i jego rodziny
wspólnie
z zespołami opieki zdrowotnej i pomocy społecznej**

**Moduł programu:
Mali warszawiacy**

**Projekt:
Warszawski system
wczesnego wspomagania rozwoju dziecka
i pomocy rodzinie**

System Wczesnego Wspomagania Rozwoju Dziecka w m. st. Warszawie

2008 r.

Wczesne wspomaganie stało się **zadaniem objętym subwencją oświatową**. Obecna waga subwencyjna: 0,84 standardowego kosztu edukacji dziecka.

Od 2009 r. miasto dotuje **niepubliczne zespoły wczesnego wspomagania**, co sprzyja ich intensywnemu rozwojowi.

Oferta zespołów niepublicznych:

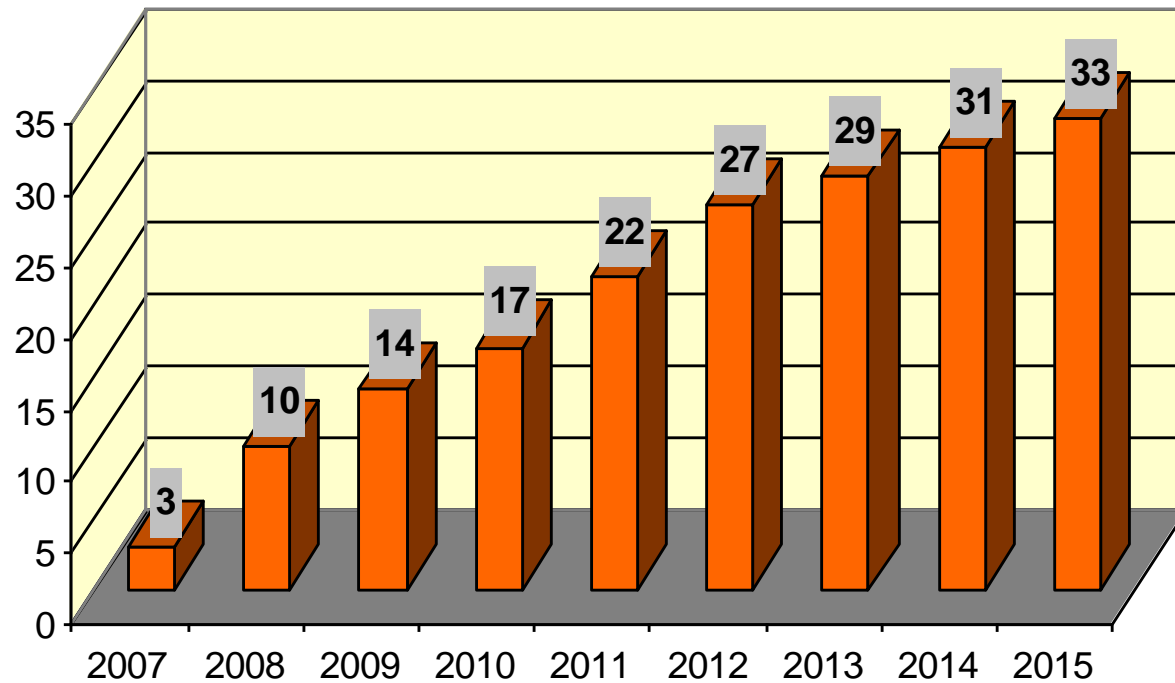
- uzupełnienie oferty zespołów organizowanych w jednostkach, dla których organem prowadzącym jest m.st. Warszawa,
- odciążenie zespołów publicznych,
- likwidacja kolejek do wczesnego wspomagania,
- objęcie wczesną rewalidacją coraz większej liczby dzieci.

Opinie o potrzebie wczesnego wspomagania rozwoju dziecka wydają zespoły opiniujące w publicznych i niepublicznych poradniach psychologiczno-pedagogicznych.

System Wczesnego Wspomagania Rozwoju Dziecka w m. st. Warszawie

Rozwój systemu wczesnego wspomagania
- liczba zespołów

System Wczesnego Wspomagania Rozwoju Dziecka w m. st. Warszawie

Rok szkolny 2015/2016:

33 zespoły wczesnego wspomagania rozwoju dziecka

(wg standardu realizacji wczesnego wspomagania złożonego w Biurze Edukacji).

- 15 poradni psychologiczno – pedagogicznych,
- 6 przedszkoli specjalnych,
- 3 specjalne ośrodki szkolno – wychowawcze,
- 1 zespół placówek szkolno-rewalidacyjno-wychowawczych,
- 8 zespołów szkół specjalnych.

System Wczesnego Wspomagania Rozwoju Dziecka w m. st. Warszawie

Wg SIO z 30 września 2015 r. zespoły te obejmowały opieką **524 dzieci**:

- w poradniach psychologiczno- pedagogicznych – 238 dzieci,
- w przedszkolach specjalnych – 45 dzieci,
- w szkołach specjalnych – 125 dzieci,
- w specjalnych ośrodkach szkolno- wychowawczych – 116 dzieci.

Dodatkowo **52 dzieci** korzystało z wczesnego wspomaganie w przedszkolach i szkołach integracyjnych i ogólnodostępnych prowadzonych przez dzielnice.

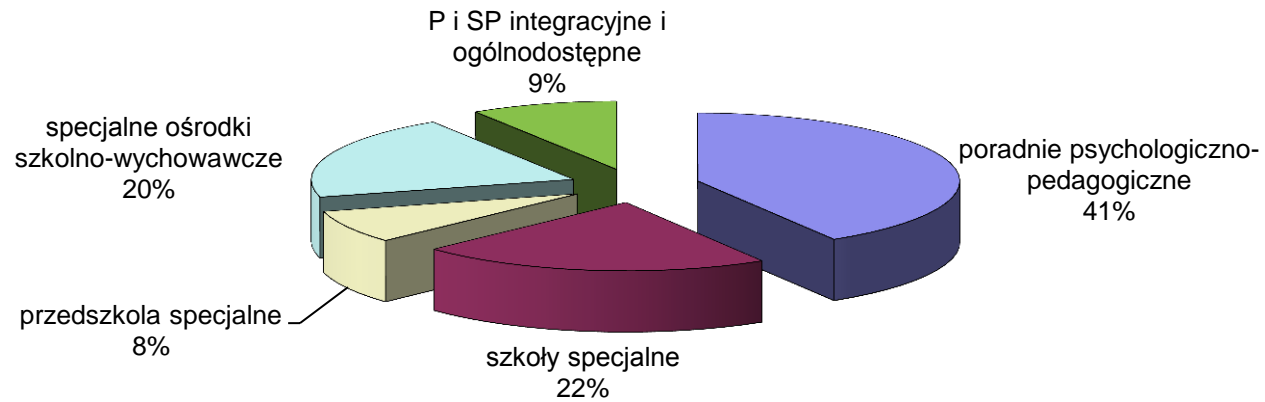
W tym samym czasie w 78 niepublicznych zespołach wczesnego wspomaganie – **1390 dzieci**.

Ogólna liczba małych dzieci niepełnosprawnych objętych w mieście wczesnym wspomaganie – **1966**.

System Wczesnego Wspomagania Rozwoju Dziecka w m. st. Warszawie

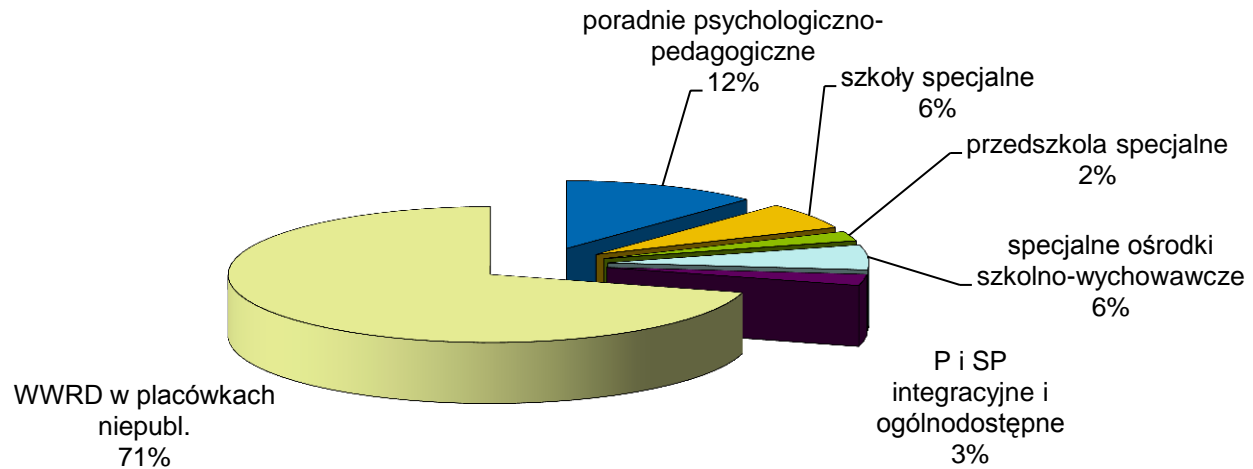
Zespoły wczesnego wspomagania rozwoju dziecka w placówkach prowadzonych przez m.st. Warszawę

System Wczesnego Wspomagania Rozwoju Dziecka w m. st. Warszawie

Zespoły WWRD w Warszawie (publiczne i niepubliczne)

System Wczesnego Wspomagania Rozwoju Dziecka w m. st. Warszawie

R. szk. 2015/2016

Warszawa lewobrzeżna

23 zespoły

(nie ma żadnego zespołu w
dzielnicach: Włochy, Wilanów)

Warszawa prawobrzeżna

10 zespołów

(nie ma żadnego zespołu w
Rembertowie i Wesołej)

System Wczesnego Wspomagania Rozwoju Dziecka w m. st. Warszawie

Zespoły wczesnego wspomaganie z najliczniejszymi grupami dzieci (SIO – stan na 30.09.2015 r.):

- Instytut Głuchoniemych – 78 dzieci,
- Przedszkole Specjalne nr 213 (Ursynów) – 41 dzieci,
- PPP nr 16 – 39 dzieci,
- ZSS nr 109 - 34 dzieci.

System Wczesnego Wspomagania Rozwoju Dziecka w m. st. Warszawie

Propagowanie wiedzy o systemie

- **Plakaty i ulotki:**

2010 r. – 3 tys. plakatów i 4 tys. ulotek. Przekazane do poradni psychologiczno-pedagogicznych, żłobków, przedszkoli, ośrodków pomocy społecznej, ZOZ-ów i innych podmiotów leczniczych uczestniczących w programie (w sumie ok. 500 miejsc).

2011 r. – 2,5 tys. plakatów z adresem Serwisu Pomoc Dziecku, 14 posterów dot. oferty zespołów, akcesoria (550 długopisów, 550 teczek).

System Wczesnego Wspomagania Rozwoju Dziecka w m. st. Warszawie

Serwis Pomoc Dziecku

**www.PomocDziecku.
UM.Warszawa.pl**

Miejski serwis edukacyjny informujący o pomocy dziecku i jego rodzinie w zakresie edukacji, zdrowia i pomocy społecznej. Zawiera między innymi: informacje o Aktualnościach, Słownik problemów, Bazę ofert i dużo przydatnych linków.

Serwis Pomoc Dziecku jest wyspecjalizowanym rozszerzeniem serwisu Błaze Edukacji www.edukacja.warszawa.pl

System Wczesnego Wspomagania Rozwoju Dziecka w m. st. Warszawie

Komunikaty

- na stronie Biura Edukacji, w tym aktualny wykaz zespołów:
<http://edukacja.warszawa.pl/specjalne-potrzeby-edukacyjne/wczesne-wspomaganie-rozwoju-dziecka/6876-wykaz-zespolow-wczesnego>
- w Serwisie Pomoc Dziecku (*artykuły dot. wczesnego wspomagania publikowane na łamach tego serwisu mają największą liczbę odsłon*),
- na stronach jednostek, w których organizowane jest wczesne wspomaganie,
- na stronach Dzielnic.

System Wczesnego Wspomagania Rozwoju Dziecka w m. st. Warszawie

Na stronie Biura Edukacji – materiał: Wczesne wspomaganie rozwoju dziecka. Informacje dla rodziców w 10 punktach

Zakładka: **specjalne potrzeby edukacyjne – wczesne wspomaganie rozwoju dziecka**

1. Wczesne wspomaganie rozwoju dziecka to kompleksowa pomoc mająca na celu usprawnianie dziecka od chwili wykrycia niepełnosprawności do podjęcia nauki w szkole, to także formy współpracy z rodziną dziecka.
2. Podstawą przyjęcia dziecka do zespołu wczesnego wspomagania jest opinia o potrzebie wczesnego wspomagania rozwoju dziecka wydana przez zespół orzekający działający w poradni psychologiczno-pedagogicznej, w tym specjalistycznej (zarówno publicznej, jak i niepublicznej).
3. Zespół orzekający wydaje opinię o potrzebie wczesnego wspomagania rozwoju dziecka na wniosek rodzica (druk wniosku do pobrania ze stron internetowych poradni psychologiczno-pedagogicznych).
4. Opinie o potrzebie wczesnego wspomagania wydają zespoły orzekające działające w poradniach psychologiczno-pedagogicznych właściwych ze względu na miejsce zamieszkania dziecka. Opinie dla dzieci niewidomych i słabowidzących, niesłyszących i słabosłyszących wydaje zespół działający w Specjalistycznej Poradni Psychologiczno – Terapeutycznej TOP, ul. Raszyńska 8/10. Opinie dla dzieci z autyzmem wydają: Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna nr 7, ul. Narbutta 65/71, Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna nr 4, ul. Mińska 1/5 i Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna nr 10, ul. Wrzeciono 24.
5. Wczesne wspomaganie jest organizowane w placówkach i szkołach prowadzonych przez m.st. Warszawę oraz w placówkach i szkołach niepublicznych, dotowanych w tym celu przez samorząd warszawski.
6. Biuro Edukacji publikuje corocznie na swojej stronie internetowej wykaz zespołów wczesnego wspomagania organizowanych w placówkach i szkołach, dla których organem prowadzącym jest m.st. Warszawa - współtworzących miejski system zintegrowanej pomocy dziecku i rodzinie.
7. Wskazane jest, by dziecko uczęszczało na zajęcia wczesnego wspomagania jak najbliżej jego domu bądź przedszkola. Do zespołów wczesnego wspomagania organizowanych w przedszkolach specjalnych, szkołach specjalnych i specjalnych ośrodkach szkolno – wychowawczych dzieci są przyjmowane niezależnie od ich miejsca zamieszkania. Do zespołów wczesnego wspomagania organizowanych w poradniach psychologiczno – pedagogicznych w pierwszej kolejności przyjmowane są dzieci z terenu działania poradni.
8. Zespół wczesnego wspomagania realizuje z dzieckiem indywidualny program wczesnego wspomagania, koordynuje działania specjalistów prowadzących zajęcia z dzieckiem, ocenia skuteczność podejmowanych działań, do programu terapeutycznego włącza rodziców.
9. Zajęcia z wczesnego wspomagania są prowadzone w wymiarze od 4 do 8 godzin w miesiącu, w zależności od możliwości psychofizycznych i potrzeb dziecka.
10. Model pracy realizowany w ramach wczesnego wspomagania jest całościową, koncepcją wsparcia rozwoju dziecka i jego rodziny w sferze komunikacji i mowy oraz w sferach społeczno - emocjonalnej i ruchowej w celu wyrównywania szans edukacyjnych.

System Wczesnego Wspomagania Rozwoju Dziecka w m. st. Warszawie

 Warszawski System Wczesnego Wspomagania Rozwoju Dziecka

Drogi Rodzicu!
Na potrzeby Twojego dziecka zagrożonego niepełnosprawnością w placówkach oświatowych prowadzonych przez m. st. Warszawę funkcjonuje sieć zespołów wczesnego wspomagania rozwoju dziecka.

Czym jest wczesne wspomaganie rozwoju dziecka?
Wczesne wspomaganie rozwoju dziecka to kompleks działań podejmowanych w celu pobudzenia psychoruchowego i społecznego rozwoju dziecka od chwili wykrycia niepełnosprawności do podjęcia nauki w szkole. Zajęcia w ramach wczesnego wspomagania organizuje się w wymiarze od 4 do 8 godzin w miesiącu, w zależności od możliwości psychofizycznych i potrzeb dziecka.

Jakie są warunki objęcia dziecka i rodziny specjalistycznymi formami pomocy w ramach wczesnego wspomagania?
Dzieci są przyjmowane do zespołów wczesnego wspomagania na podstawie opinii o potrzebie wczesnego wspomagania rozwoju dziecka. Opinie o potrzebie wczesnego wspomagania rozwoju dziecka wydają poradnie psychologiczno-pedagogiczne właściwe ze względu na miejsce zamieszkania dziecka oraz poradnie specjalistyczne o statusie jednostek ponaddzielnicowych. Wykaz poradni psychologiczno-pedagogicznych do pobrania na stronie internetowej Biura Edukacji m. st. Warszawy:
www.edukacja.warszawa.pl

Projekt realizowany w ramach Polityki edukacyjnej m. st. Warszawy w latach 2008-2012

System Wczesnego Wspomagania Rozwoju Dziecka w m. st. Warszawie

- **Konferencje:**

2007 r. – „Wczesne wspomaganie rozwoju dziecka i pomoc rodzinie – doświadczenia i rekomendacje” (konferencja 3-dniowa, zorganizowana w Sali Koncertowej PKiN, ponad 500 uczestników z całej Polski),

2011 r. – „Warszawski system wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka i pomocy rodzinie – w poszukiwaniu zintegrowanego modelu”, (konferencja 1-dniowa, dla środowiska warszawskiego zainteresowanego problematyką usprawniania małego dziecka, ponad 400 uczestników, 16 prezentacji multimedialnych (potem zawieszono na stronie BE), postery, plakaty.

2014 r.- Seminarium „Wczesne wspomaganie rozwoju dziecka. Dla kogo? Gdzie? Dlaczego warto?” Zespół Szkół Specjalnych nr 85, środowisko Śródmieścia: żłobki, przedszkola, dzielnicowy OPS, PPP; prezentacja - BE, wykład - APS, film - ZSS 85

System Wczesnego Wspomagania Rozwoju Dziecka w m. st. Warszawie

- Spotkania ewaluacyjne w gronie dyrektorów i koordynatorów zespołów WWRD:
 - 24.03.2010 r. , ZSS 109 – podsumowanie 3-letniej działalności. Prezentacja dorobku 10 zespołów.
 - 14.05.2012 r., SOSW 8 – panelowa dyskusja z udziałem koordynatorów 25 zespołów. Mocne i słabe strony systemu.
 - 4.04.2013 r., PPP 20 - doświadczenia diagnostyczne, terapeutyczne i organizacyjne. Udział pracowników PPP.
- Spotkania przedstawicieli biur realizujących projekt: Biuro Edukacji, Biuro Polityki Zdrowotnej, Biuro Pomocy i Projektów Społecznych (również z udziałem rodziców dzieci objętych wczesnym wspomaganie)

System Wczesnego Wspomagania Rozwoju Dziecka w m. st. Warszawie

Współpraca z podmiotem leczniczym lub ośrodkiem pomocy społecznej w celu zapewnienia dziecku rehabilitacji, terapii lub innych form pomocy, stosownie do jego potrzeb.

- Dobre wzorce:
 - porozumienie zawarte między dyrektorem poradni psychologiczno-pedagogicznej a zespołem opieki zdrowotnej dot. współpracy w zakresie organizowania wczesnego wspomagania rozwoju dziecka i rodziny (PPP 10 i SPZZOLO Warszawa-Zoliborz),
 - przekazywanie informacji, spotkania z lekarzami-pediatrami (Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna nr 20)
- Pismo Biura Polityki Społecznej do zakładów opieki zdrowotnej (maj 2010 r.) z wykazem zespołów wczesnego wspomagania i prośbą o przekazywanie informacji rodzicom małych niepełnosprawnych dzieci.
- Wykazy zespołów wczesnego wspomagania w dzielnicowych ośrodkach pomocy społecznej i miejskich informatorach (np. „Maluch w Warszawie”).

System Wczesnego Wspomagania Rozwoju Dziecka w m. st. Warszawie

Finansowanie:

- 2014 r. – wydatki w wysokości 5 413 916,33 zł
- 2015 r. - 7 710 068 zł (plan)

- Dodatkowo w budżecie Biura Edukacji – ok. 40 000 zł rocznie na doposażenie zespołów, wydruk materiałów informacyjnych.

Efekty:

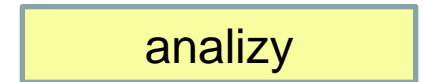
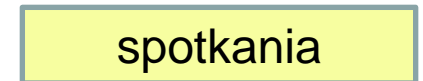
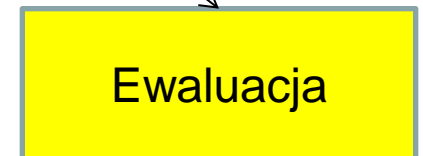
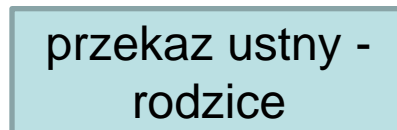
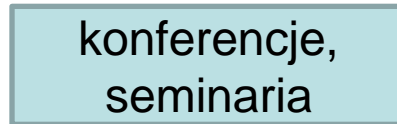
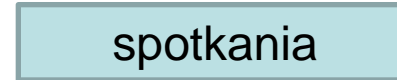
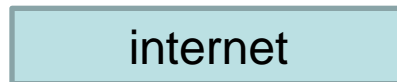
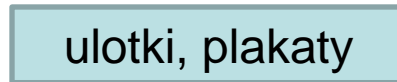
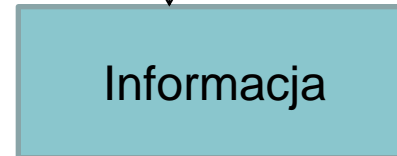
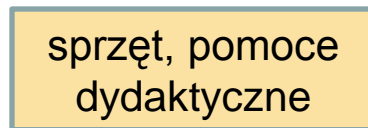
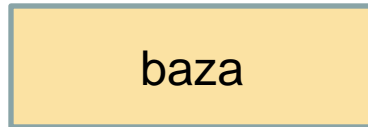
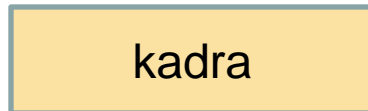
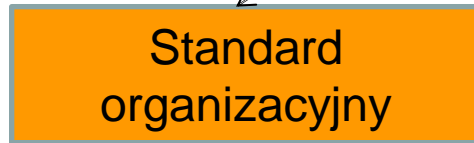
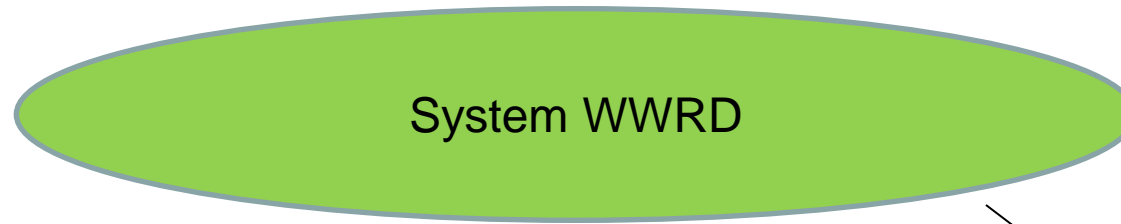
W opinii dyrektorów szkół specjalnych i ośrodków ok. 50% dzieci korzystających od najwcześniejszych lat / miesięcy życia z pomocy zespołów wczesnego wspomagania rozwoju podejmuje naukę w szkołach ogólnodostępnych.

System Wczesnego Wspomagania Rozwoju Dziecka w m. st. Warszawie

Podsumowanie:

- Zwiększa się liczba zespołów i liczba dzieci objętych wczesnym wspomaganie.
- Wzrost liczby zespołów spowodowały przede wszystkim:
 - stabilne finansowanie WWRD (subwencja oświatowa),
 - możliwość wydawania opinii przez niepubliczne PPP,
 - większa wiedza rodziców o tej formie pomocy.
- Oferta placówek niepublicznych uzupełnia system i pozwala zaspokoić potrzeby.
- System stał się bardziej otwarty. Zespoły organizowane są jak najbliżej miejsca zamieszkania.
- Bardzo ważna jest informacja na temat wczesnego wspomaganie (strona BE i Serwis Pomoc Dziecku).
- Niedostateczna integracja z działaniami służby zdrowia i pomocy społecznej obniża skuteczność działań.

System Wczesnego Wspomagania Rozwoju Dziecka w m. st. Warszawie

Problemy

- Jak zaangażować pion zdrowia i pomoc społeczną?
- Czy dziecko może korzystać z więcej niż jednego zespołu wczesnego wspomagania?
- Jak docierać z informacją do rodziców dzieci, które nie są jeszcze w systemie oświaty?
- Jak badać efekty?
- Czy wczesne wspomaganie rozwoju dziecka i pomoc psychologiczno-pedagogiczna to „to samo”?
- Gdzie koordynacja systemu: w urzędzie? w poradni?
- Jak w sposób formalny wprowadzić standard i jak go wymagać?

System Wczesnego Wspomagania Rozwoju Dziecka w m. st. Warszawie

Dziękuję za uwagę.

Regina Sobolewska

Naczelnik Wydziału Kształcenia Specjalnego i Pomocy Psychologiczno-Pedagogicznej

Biuro Edukacji Urzędu m.st. Warszawy